

Energy Investment Forum 2023 – MEKH szakmai támogatásával

Portfolio Konferencia

Budapest, 2023 október 5

A megváltozott, de konszolidálódott energiapiaci viszonyok tapasztalatai a 2024 évi beszerzés-stratégiákban

A megváltozott, de konszolidálódott energiapiaci viszonyok tapasztalatai a 2024 évi beszerzés-stratégiákban

Ami egy évvel ez előtt volt

Paradigmaváltás 2022 ősz: Fogyasztó keresi a kereskedőt -Kereskedő diktálja a feltételeket
Energiaár robbanás – beszűkült likviditás - ki viseli a megnövekedett költségeket?

Megnövekedett kockázatok/reakciók:

kereskedői

-kockázatkezelési feltételek/besorolás, előlegfizetés, beszűkített toleranciasáv, egyoldalú ármódosítás, Üzletszabályzat módosítások

fogyasztói

- energiahatákonysági intézkedések, energia felhasználás és termelés racionalizálás, termelés csökkentés, energia menedzsment

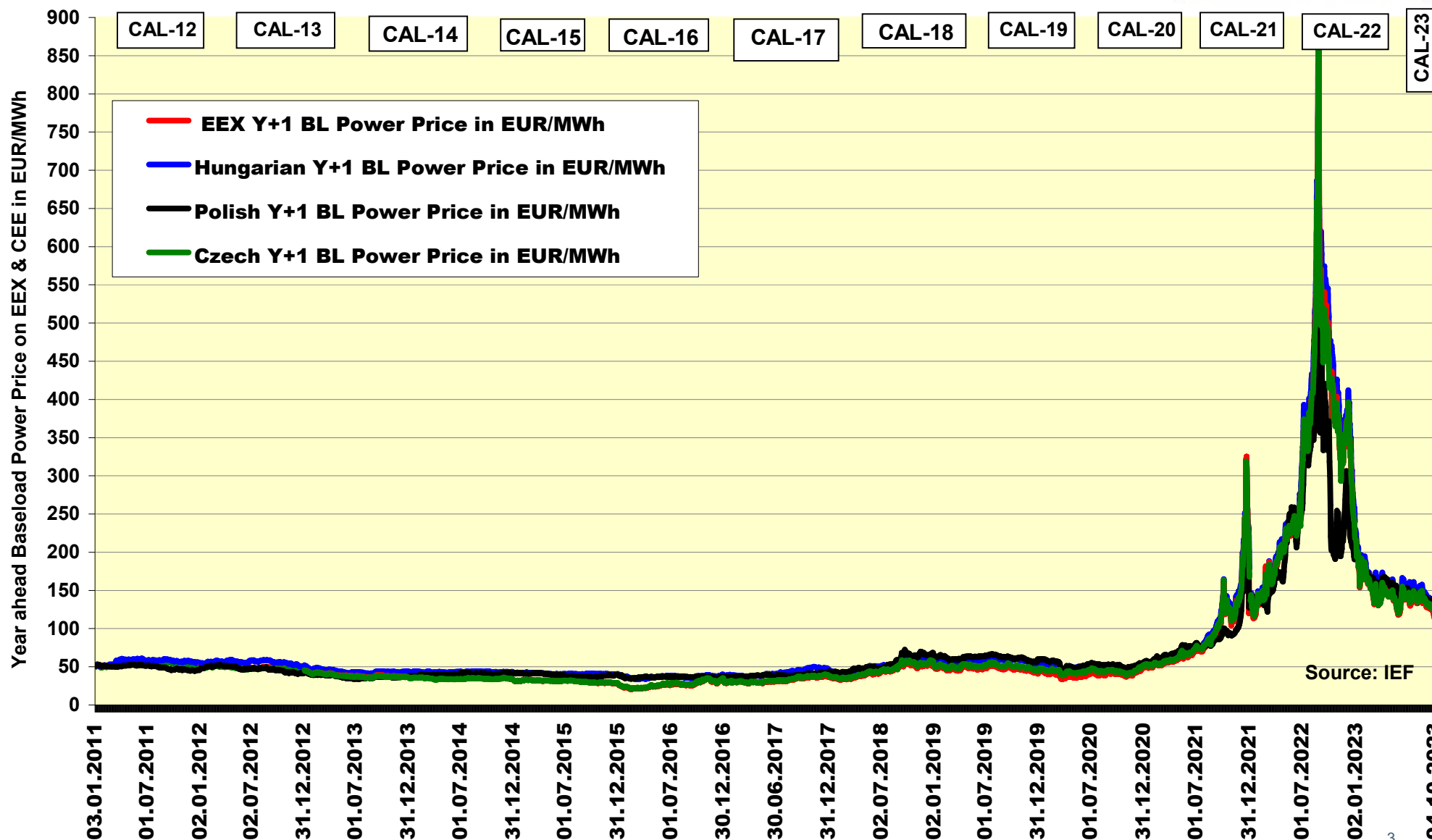
Az energiakereskedők jó évet zártak 2022-ben,

„köszönik szépen, jól vannak” a kialakult körülményekkel –igaz sok munkával

Fogyasztók: **teljes a bizonytalanság**, nem tudnak termelést tervezni, felborult a korábbi gyakorlat

Mo: probléma még a magas áron betárolt gáz árkiegyenlítődése, kockázat a gáz ellátás hosszabbtávú biztosítására 2024-2026. Mi van ha teljesen kiesik az orosz ellátás?

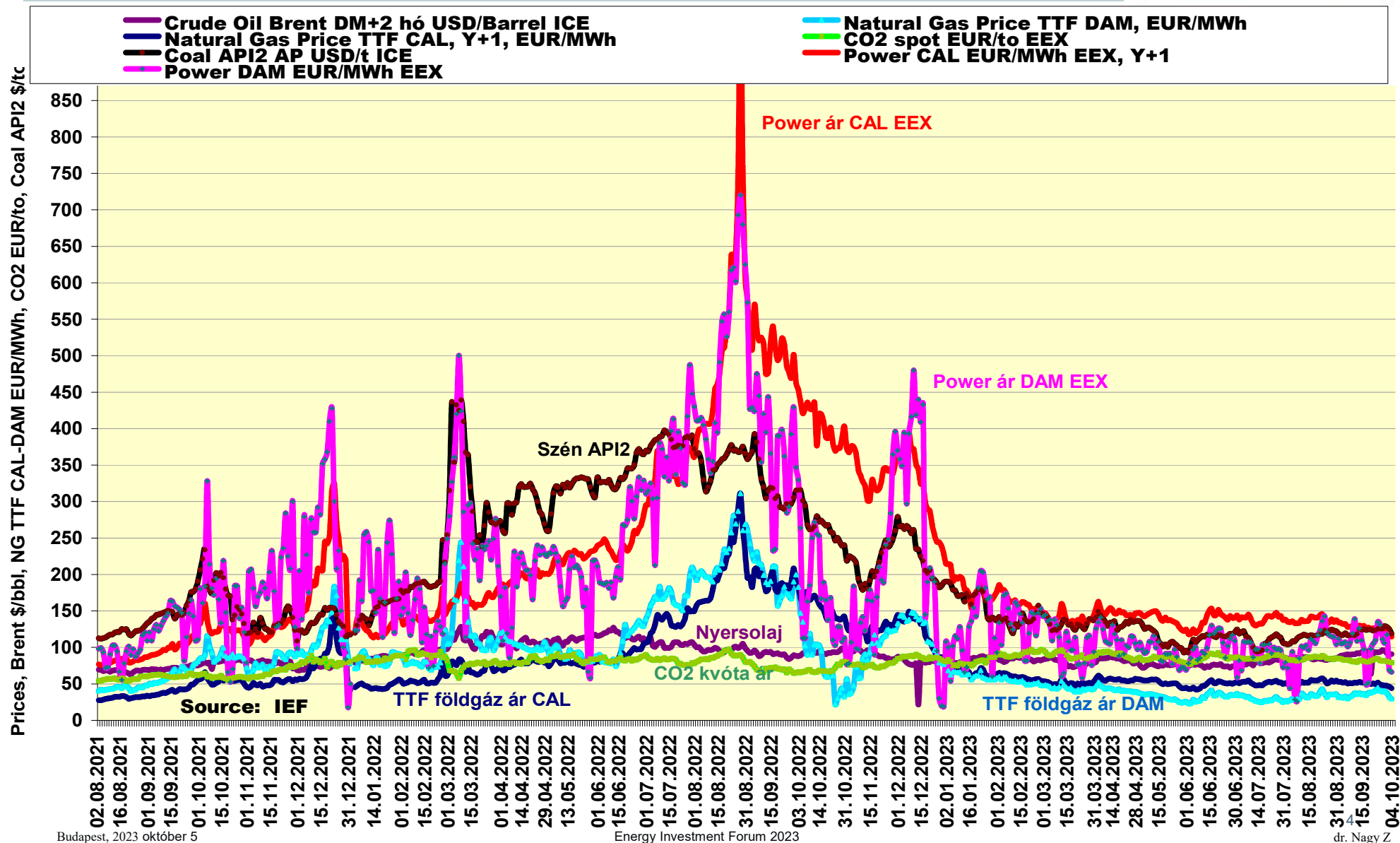
Éves zsinór energiaár változása 2011–2023 között az EEX-en és a lengyel, cseh és magyar piacon

Source: IEF

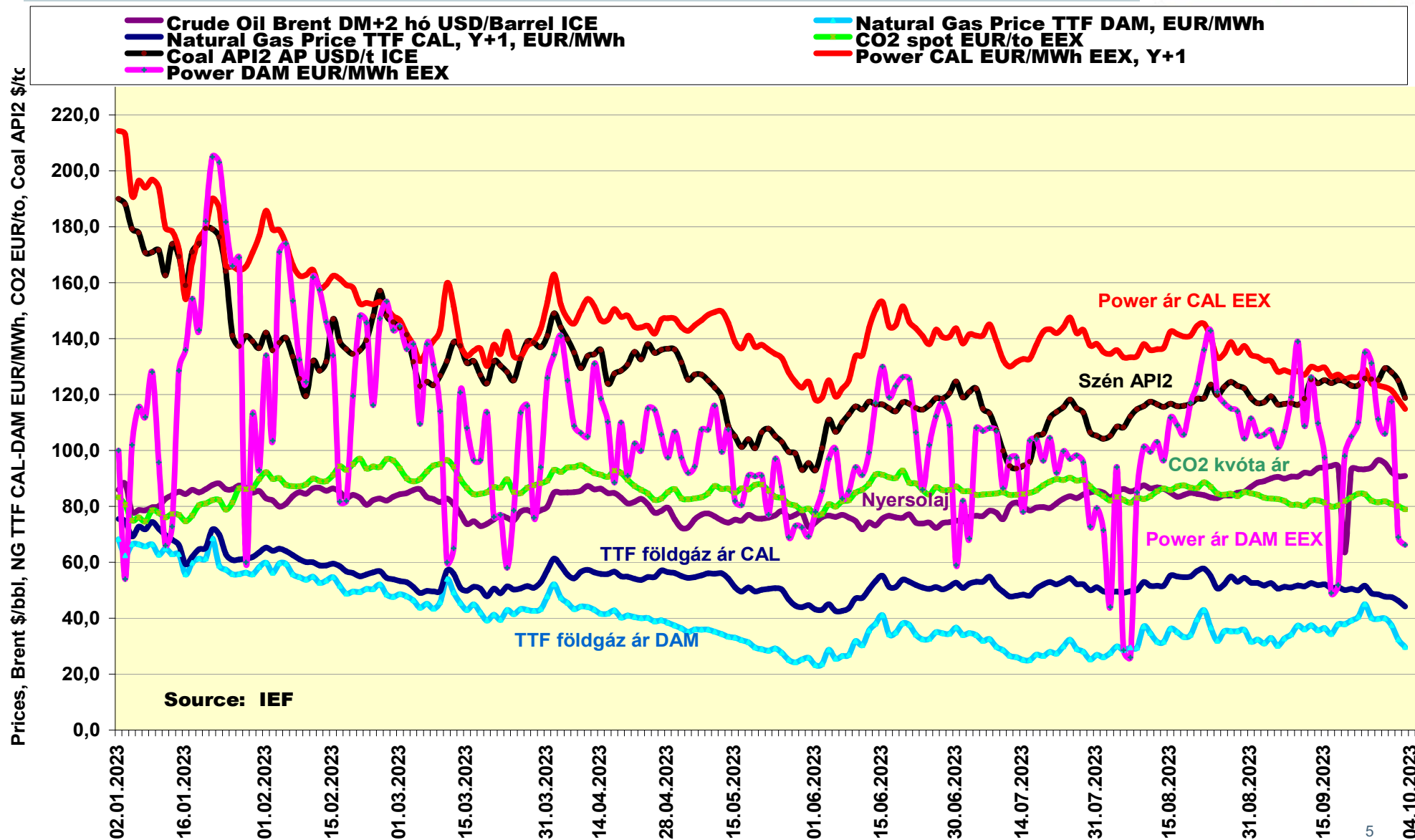
Piaci árviszonyok

Fontosabb commodity árak 2021-2023 október

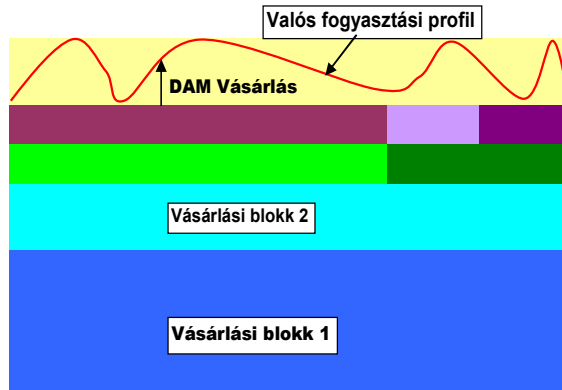

Piaci árviszonyok

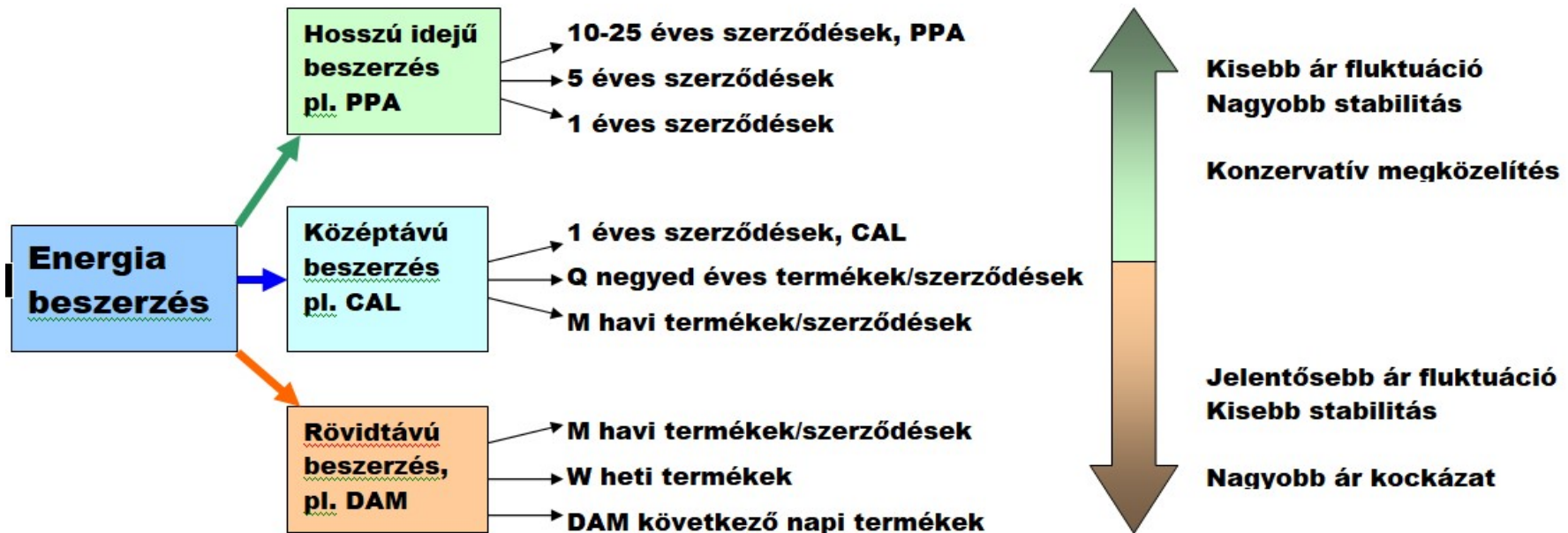
Fontosabb commodity árak 2023-ban

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

- Napi változó vétel **DAM** Leginkább alkalmazott beszerzési stratégiák az ipari nagyfogyasztóknál
 Version N1 Teljeskörű ellátási szerződés (általában a legdrágább verzió)
 Version N2 A fogyasztó részben lefedi a beszerzést (a fix igényt –hedging)
 Version N3 Energiaintenzív ipari nagyfogyasztók teljeskörűleg lefedik az igényt (esetleg csak a DAM fogyasztásra veszik igénybe a kereskedőt)
- Vásárlási blokkok 5-7
 Vásárlási blokkok 3-4
- Vásárlási blokk 2 **CAL 2**
- Vásárlási blokk 1 **CAL 1**
- A beszerzés fő kérdése: a hosszútávú (Futures –CAL) és a spot (másnap –DAM) termékek arányának eldöntése (hedging vagy valós időben vásárolni)**

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

Ami most van

Az elmúlt egy év tapasztalatai:

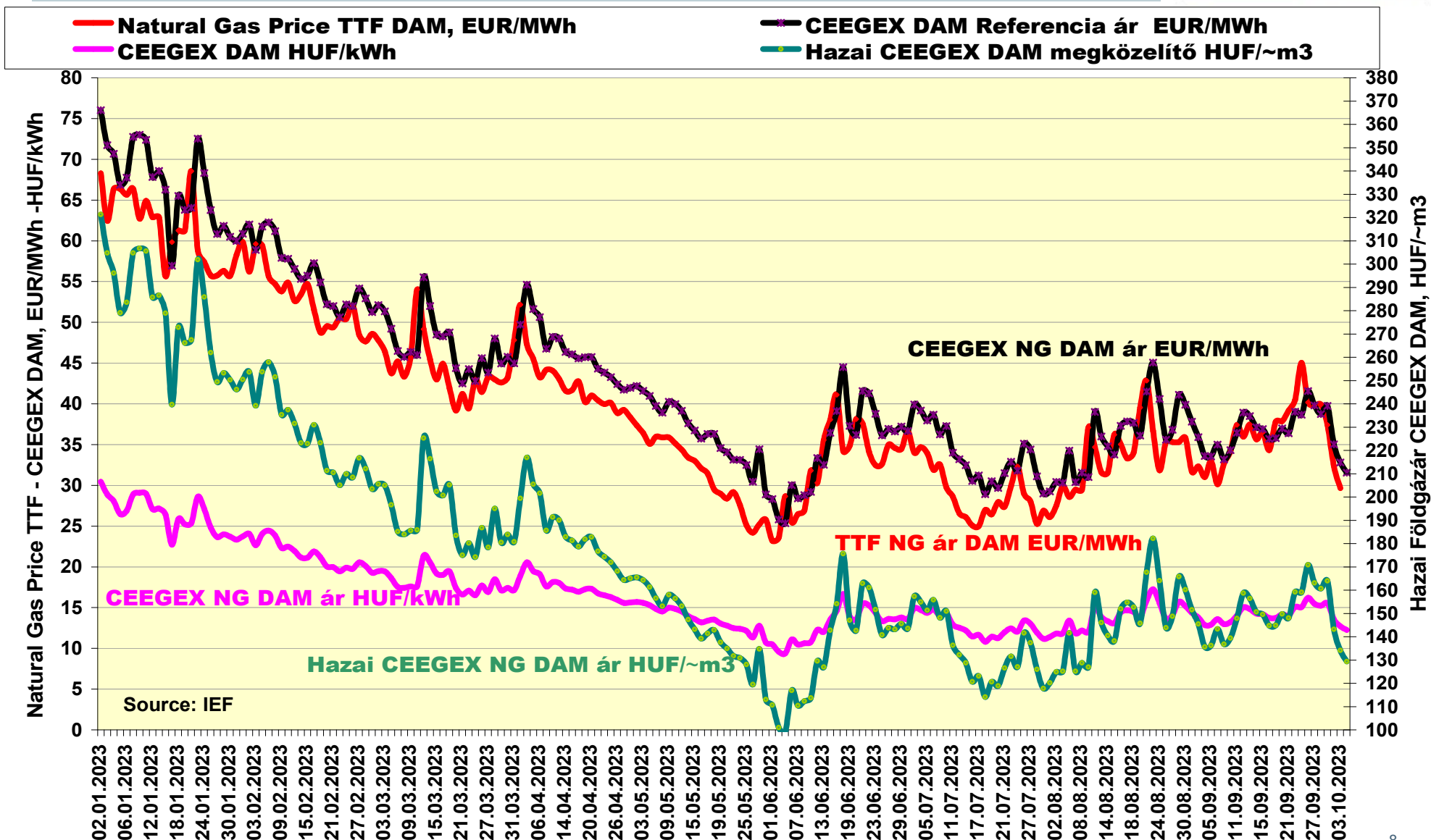
Az energiakereskedőknek sikerült jól menedzselni a megnövekedett költségeiket és kockázatukat, áthárítva többségét az energia felhasználókra, akik többé kevésbé tovább hárították a megnövekedett költségeiket a termék-fogyasztókra -infláció**, vagy csökkentették a termelésüket -elkerülve a tömeges csődöket- **GDP csökkenés**.**

Mára a tőzsdei energiapiaci árak/kínálat részben konszolidálódott -2 szeres villany és 1.5 szeres földgáz ár

2023 második negyedétől megjelentek a konkurens ajánlatok, jellemzően év végi spot (másnapai ár szerinti) beszerzések mellett/helyett átterelődik a beszerzés a havi-és negyedéves, sőt hosszabb idejű, akár éves fix áras ajánlatokra is.

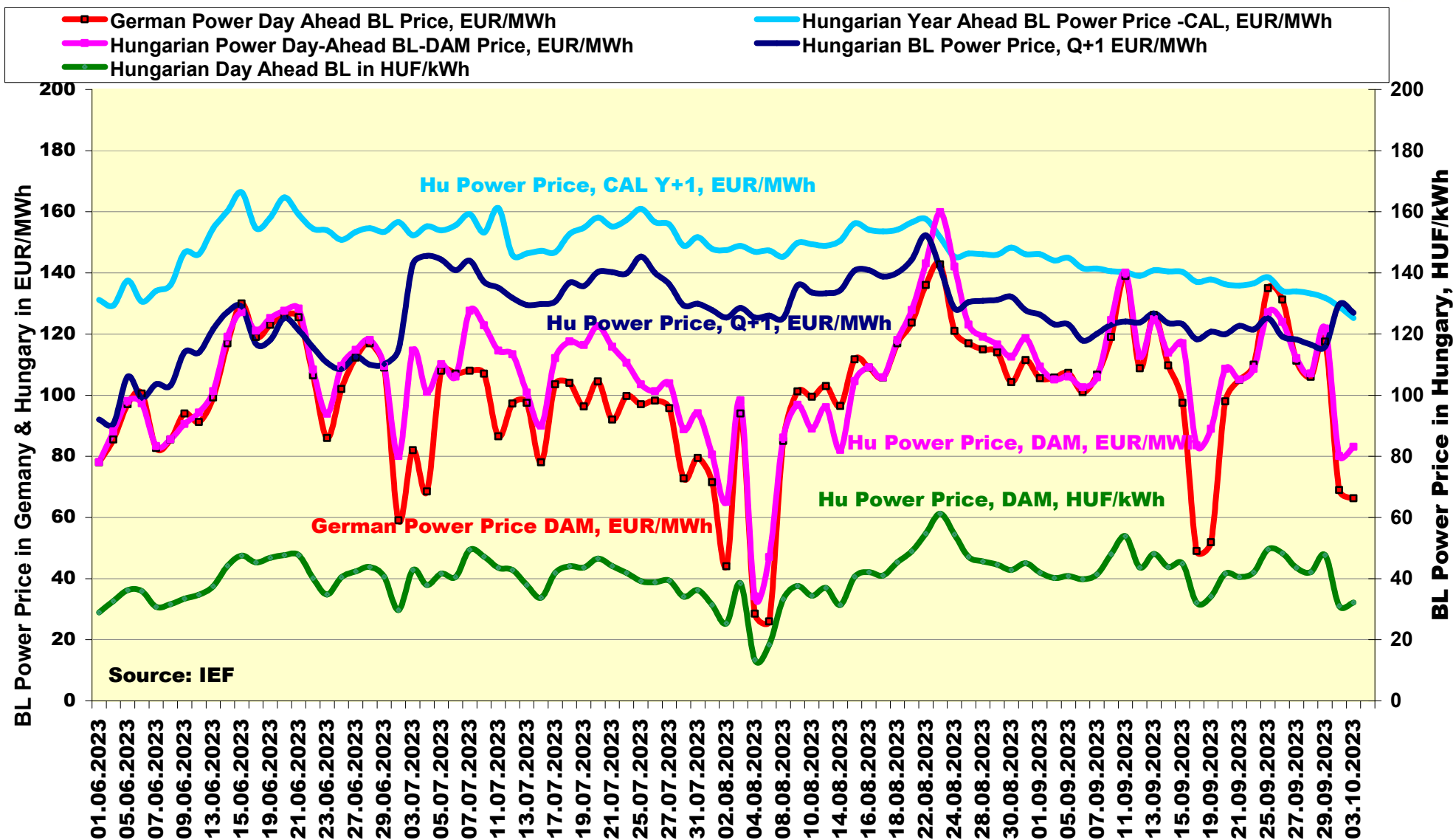
A versenyeztetés hatására - mára - kiszélesedtek és meghosszabodtak a tolerancia sávok is, de még mindig sok gond van az egyoldalú kereskedői Üzletszabályzatokkal.

Földgáz DAM termékárai a holland földgáz tőzsdén (TTF) és a CEEGEX-en EUR/MWh-ban és HUF/m3-ben

Villamos energia rövid-, közép- és éves termékárai hazánkban és a német tőzsdén

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

A kereskedők üzletszabályzási lépései a pozícióik megszilárdítására

- **Visszamenő hatályú egyoldalú szerződés- és ármódosítások**
- **Egyedi megközelítésű EKR szabály értelmezések**
- **Piaci-kereskedelmi feltételek módosításai**
  - **Kockázatkezelés szigorításai -Előlegfizetés**
  - **Tolerancia sávok –árképzés rövid időintervallumú (1 havi) fogyasztási időszavokra. Szinte lehetetlenné teszik a Ehat megtakarításokat, aránytalan take or pay kondíciók**
  - **PV PPA termelő tároló berendezések telepítése esetén tájékoztatás helyett egyeztetési kötelezettség előírása –még ha nincs kereskedői átvétel is**
  - **Utolsó ajánlattételi jog (last call) piac ellenes jogintézmény alkalmazása az ÜSZ/ÁSZF-ben, versenyjogi aggályok, akár több évre akadályozzák a kereskedő váltást**
  - **Vis maior kondíciók -elfogadhatatlan a piaci körülményekhez kötött feltételek (pl. piaci viszonyok beszűkülése, vagy bizonyos határkereszteződések beszűkülése esetére is alkalmazandó)**

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

Elszámolási problémák az EKR körül

- jelenleg gyakori változat az ÜSZ/ÁSZF-ben:
  - havi „előleg” fizetés, az aktuális fogyasztással és max értékkel (50 000 HUF/GJ) számlázva két évre előre
  - beépítve az árba (kezelhetetlen a Felhasználó részéről az elszámolásnál és ÁFA-al terhelt)
  - de törvény szerint a két évvel korábbi fogyasztásra kellene vetíteni –így ez előleg
  - közben a Kereskedő a piacon olcsón felvásárolja a HEM-et (10-15 000 HUF/GJ), azaz nyerészkedik vele (pedig Ő a kötelezett).
- van eset, amikor az ÜSZ/ÁSZF-ben korlátozza a Felhasználó szabad HEM teljesítésének elszámolását –neki már nincs szüksége HEM-re az adott évben
- a kereskedő legyen kötelezett a Felhasználói HEM-ek megvalósításában részt vállalni (pénzügyileg, szakmailag), ahogy ezt a jogszabály előírja – Ő a kötelezett és
- év végén kelljen a Felhasználónak elszámolnia a megtakarítási kötelezettséggel (nincs havi „előleg”) és a kereskedő évközben megvételre ajánlja fel a kereskedelemben megszerzett HEM-et elszámolásra a Felhasználónak, ha azzal élni kíván. Az évvégi elszámolásnál a Kereskedő az általa forgalmazott (vett) HEM-ek átlagárán számolja el a Felhasználó kötelezettségét. Az elszámolások alapja GJule bázison történjen.

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

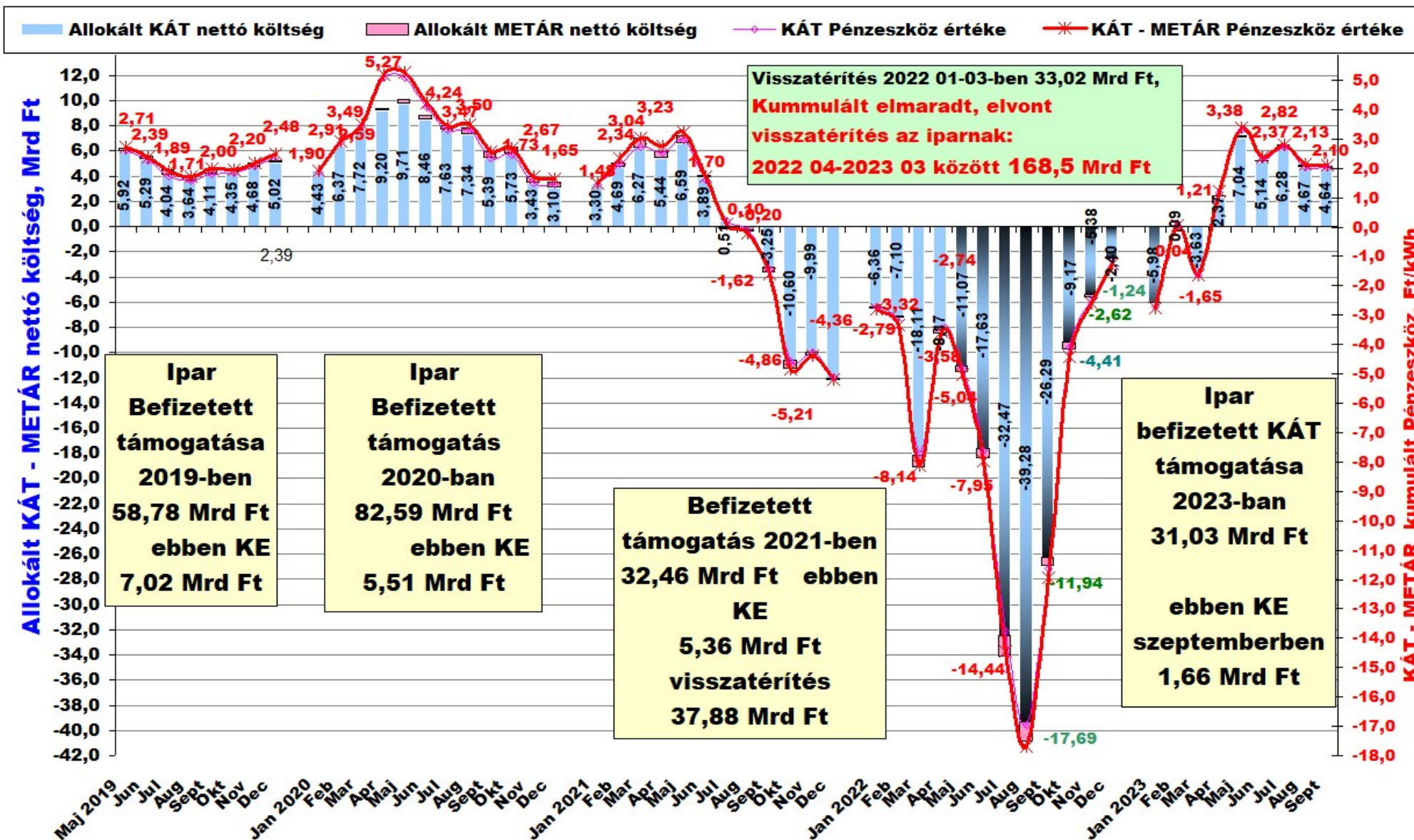

Új-régi felhasználói terhek

Az tőzsdei árakat és így az ipart terhelő egyéb költségek kiszámíthatatlanul tovább növekednek:

- **rendszerhasználati díjak aránytalanul, többszörösére emelkedtek (feltételezhetően a megújuló, lakossági PV beruházások keresztfinanszírozása miatt)**
- **KÁT mérlegkör működtetési terhei újra megjelentek az ipari teherviselésben (magyar infláció arányos évi átvételi áremelések, és elmaradt visszaosztás -168 MrdFt)**
- **EKR – Ehat tv. részletszabályok hiánya miatt, a kereskedők automatikusan az ipari fogyasztókra terhelik a járulékfizetési kötezettségüket előre fizetési alapon, és némely esetben már nyerészkednek is a kereskedők a HEM-ekkel, támogatás helyett**
- **CO2 ingyenes kvóta kiosztás megadoztatása**
- **nem látszik a távhő (szerkezetátalakítási támogatás) csökkentése, mint keresztfinanszírozási teher kivezetése a rendszerből,**
- **új terhek a láthatáron – új Pénzeszköz, a tároló telepítések üzemeltetési támogatására – amelyet szintén az iparral fizetnének meg**

A KÁT & METÁR mérlegkör tény nettó költsége és a Pénzeszköz értéke 2019-2023 között

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

Felhasználói terhek hatása az ipari termelés gazdaságosságára és a népgazdaságunkra

- tovább csökken az érintett (ipari termelés szempontjából meghatározó) cégek eredményessége, több esetben átcsap veszteségbe, felerősítve a múlt évvégi extrém – majd az óta némileg csökkent, de még mindig magas - energia árak és szerződéskötések hatását,
- csökken a termelés, értékesítés, az export, a vállalati eredményesség és a vállalati tartalékalapok (ha egyáltalán képződik),
- csökken a termelési tervezhetőség (különösen a visszamenőleges rendelkezések hatására – CO2 adó), csökken a beruházási kedv/lehetőség, és ez elsősorban a klímapolitikai lépésekben, a vállalatok dekarbonizációs lehetőségeiben fog jelentkezni negatív hatásként,
- lassul a hazai ipar fejlődése, melynek negatív hatása lesz a GDP-re, valamint inflációnövelő hatást eredményez
- a „kifáradt”, és egyébként is túl terhelt ipari termelő vállalatok nem tudnak még közel jövőre (akár 2024) sem megalapozottan tervezni, inkább visszafogják a termelésüket (esetleg kívárnak)

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

Jövőkép az ipari energiafelhasználók szemszögéből

Mik a problémák és mit várunk?

- **konzolidált gáz- és villamosenergia piaci viszonyokat –az ajánlati versenypiac visszatértét**
- **Állami támogatás? Az ígért ipari rezsicsökkentés helyett, kis mértékű támogatás a micro vállalkozásoknak és árfixálás a állami és önkormányzati intézményeknél, (de elvonták a KÁT mérlegkör megtakarításait **168,5 Mrd Ft -ot**)**
- **továbbra is, aki tudja, tovább terheli a megemelkedett energia-, szolgáltatási- és bér költségeit, de ennek már jelentkezik a korlátai -fizetőképes kereslet hiánya- így folyamatosan csökken az ipari termelés**
- **Energiairacionalizálási programok**
Cél az energia költségek fajlagos csökkentése, de ezek általában több éves programok; drága a hitelesítés és gondok vannak a járulék elszámolási rendszerrel (kereskedők több éves előre fizetést követelnek), a kereskedői „nyereszkedés” kizárása .
Megértőbb-támogatóbb kereskedői hozzáállást remélünk, vagy jogszabályi beavatkozás szükséges.
- **csökkenteni/átterhelni/kiváltani kell az árérzékenyebb földgáz felhasználást (ahol lehet)**
pl. PV parkok, PPA konstrukciók, de nehézkesek a csatlakozási szerződések és a kereskedők súlyosan „büntetik” az alulfogyasztást
- **lehetőségekhez mértén csökkenteni kell a termelés energiaintenzív részét**

Beszerzési stratégia lehetőségei az energiaintenzív nagyfogyasztóknál 2023-ban

Az új energia árszintek (2-3 szoros árák 2018-hoz képest) és a megnövekedett egyéb költségek (többszörös rendszerhasználati díjak, újra KÁT Pénzeszköz, új adók (CO2), Ehat költségek, jelentősen növekvő kiegyenlítő energia költségek, új Pénzeszköz a tárolók üzemeltetésére, a megnövekedett (inflálódott) járulékos költségek és kikényszerített bérköltség növekedés) új vállalati tervezési megközelítést követel, amire a legtöbb vállalat még nincs felkészülve. Ezeknek a feltételeknek a jelentős és folyamatos változása (akár évközi), amely vállalat termelés-tervezési bizonytalanságot okoz, új típusú termelési menedzsmentet és rugalmasabb energia **beszerzési szerződéseket igényel a vállaltoktól és a kereskedőktől.**

A vállalatok többsége erre ma még nincs felkészülve.

És ez már nem csak energiaár- és beszerzési kérdés!

Az IEF kész támogatást nyújtani a fenti problémakörökben az érdeklődő ipari KKV és nagyvállalatoknak,

és reményeink szerint ebben partnereink lesznek a kereskedők is.

Köszönöm a figyelmüket

A Mellékletben részletesebb, aktuális földgáz és villamos energia áradatok

Az elhangzottakról és az adatokról részletesen honlapunkon: <https://www.ief.hu>

Melléklet

A megváltozott, de konszolidálódott energiapiaci viszonyok tapasztalatai a 2024 évi beszerzés-stratégiákban témakörhöz

Aktuális piaci árviszonyok

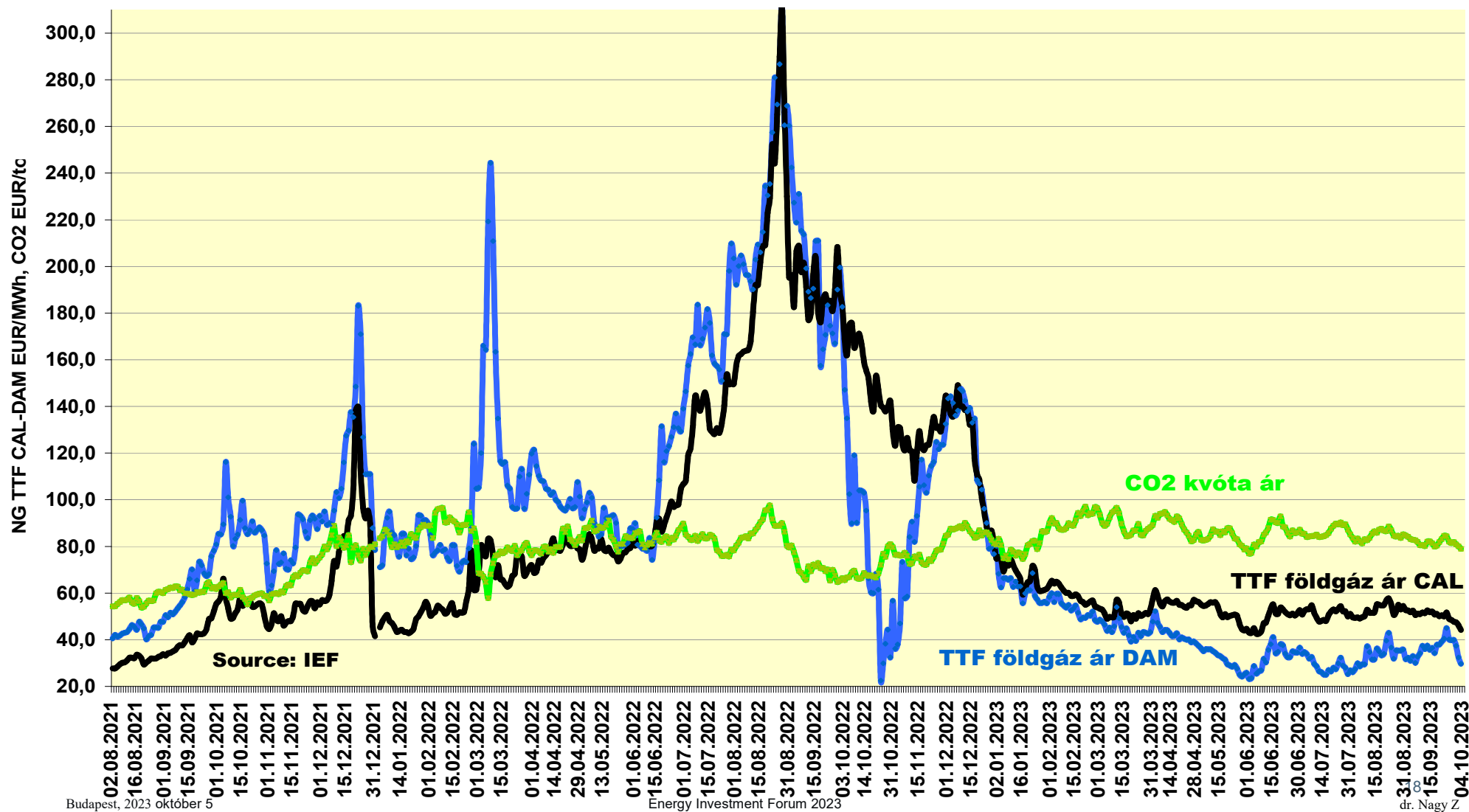
Földgáz rövid- és éves termékei a holland földgáz tőzsdén (TTF)

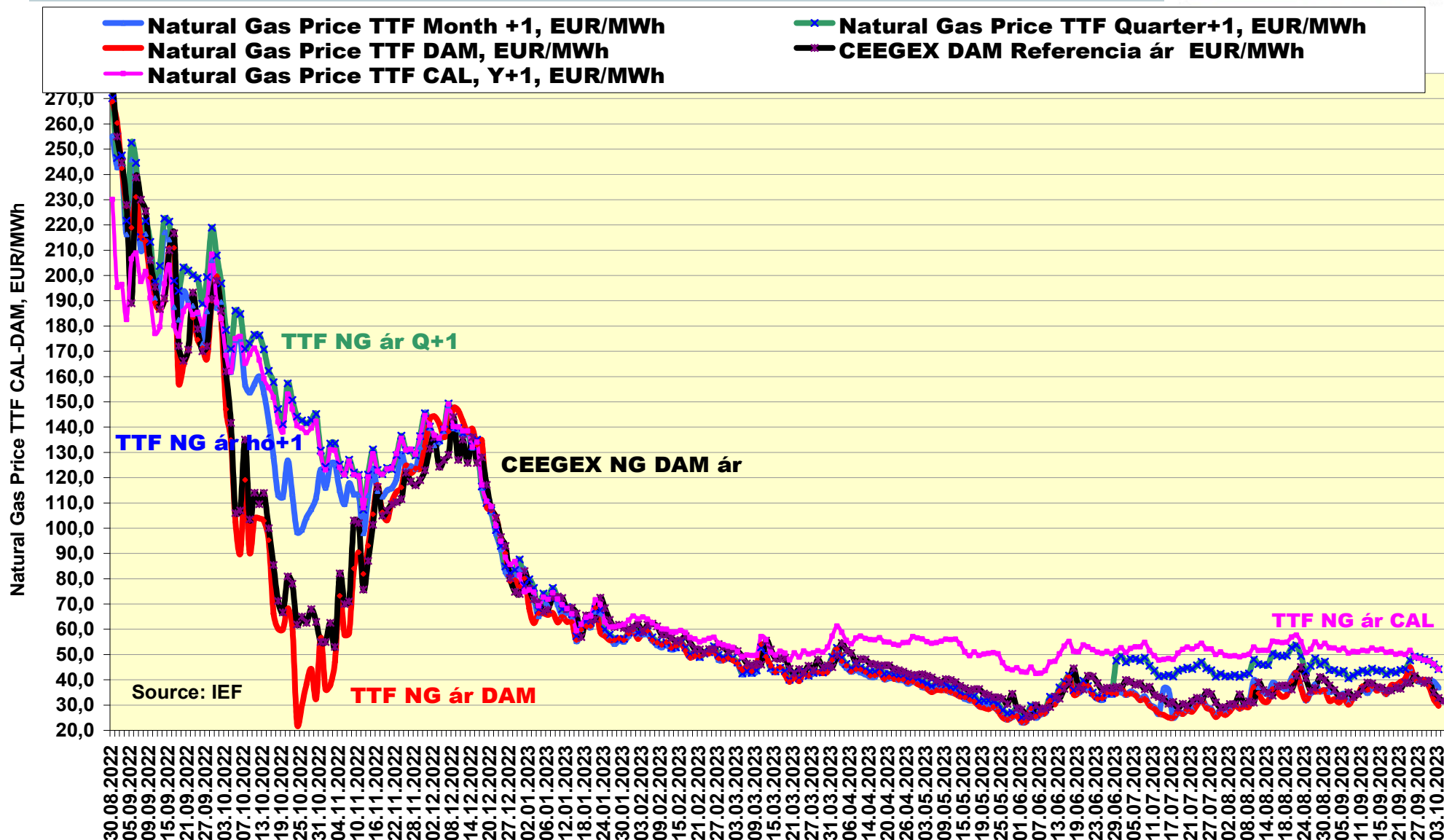
— Natural Gas Price TTF DAM, EUR/MWh

— Natural Gas Price TTF CAL, Y+1, EUR/MWh

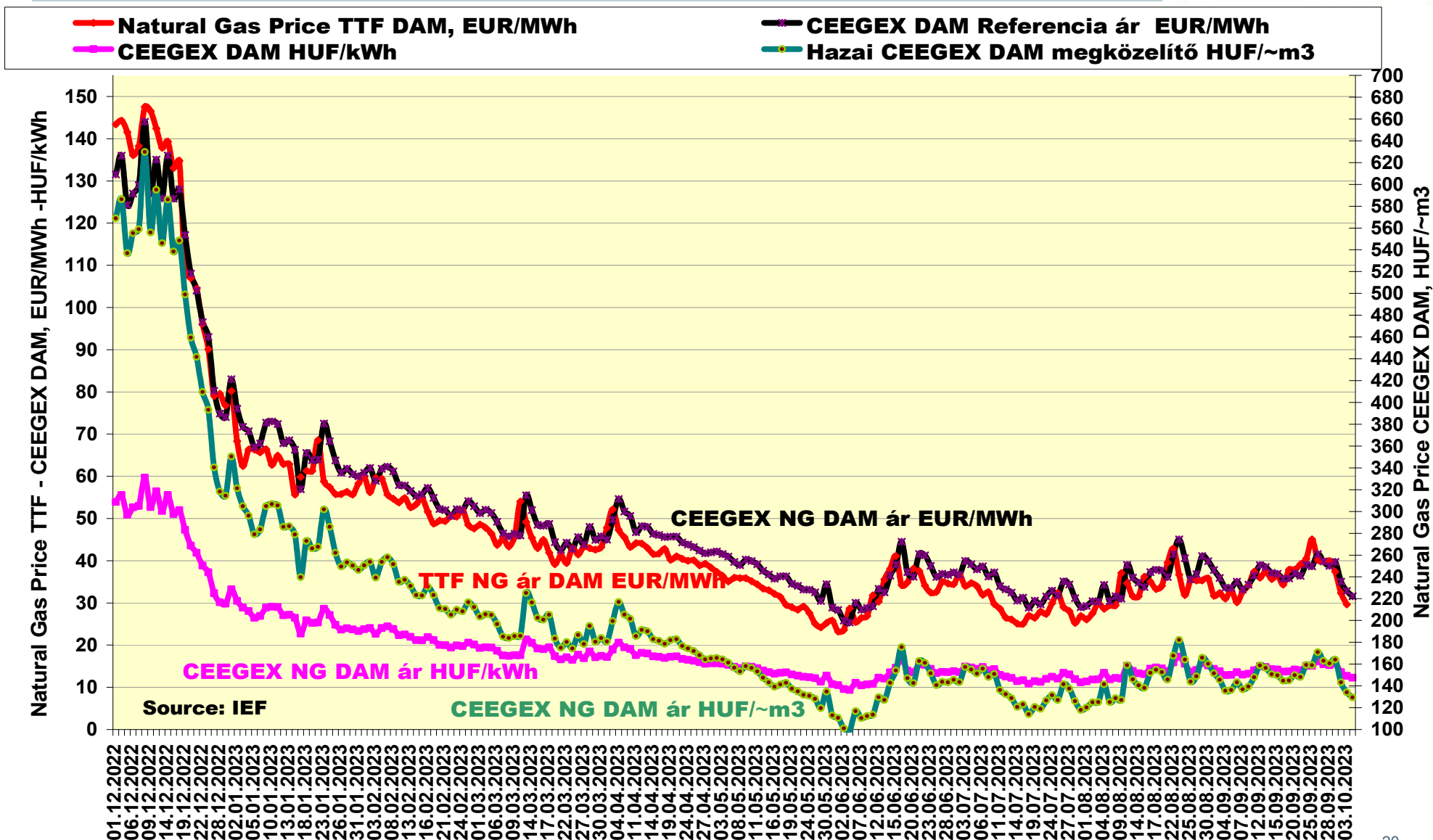
— CO2 spot EUR/to EEX

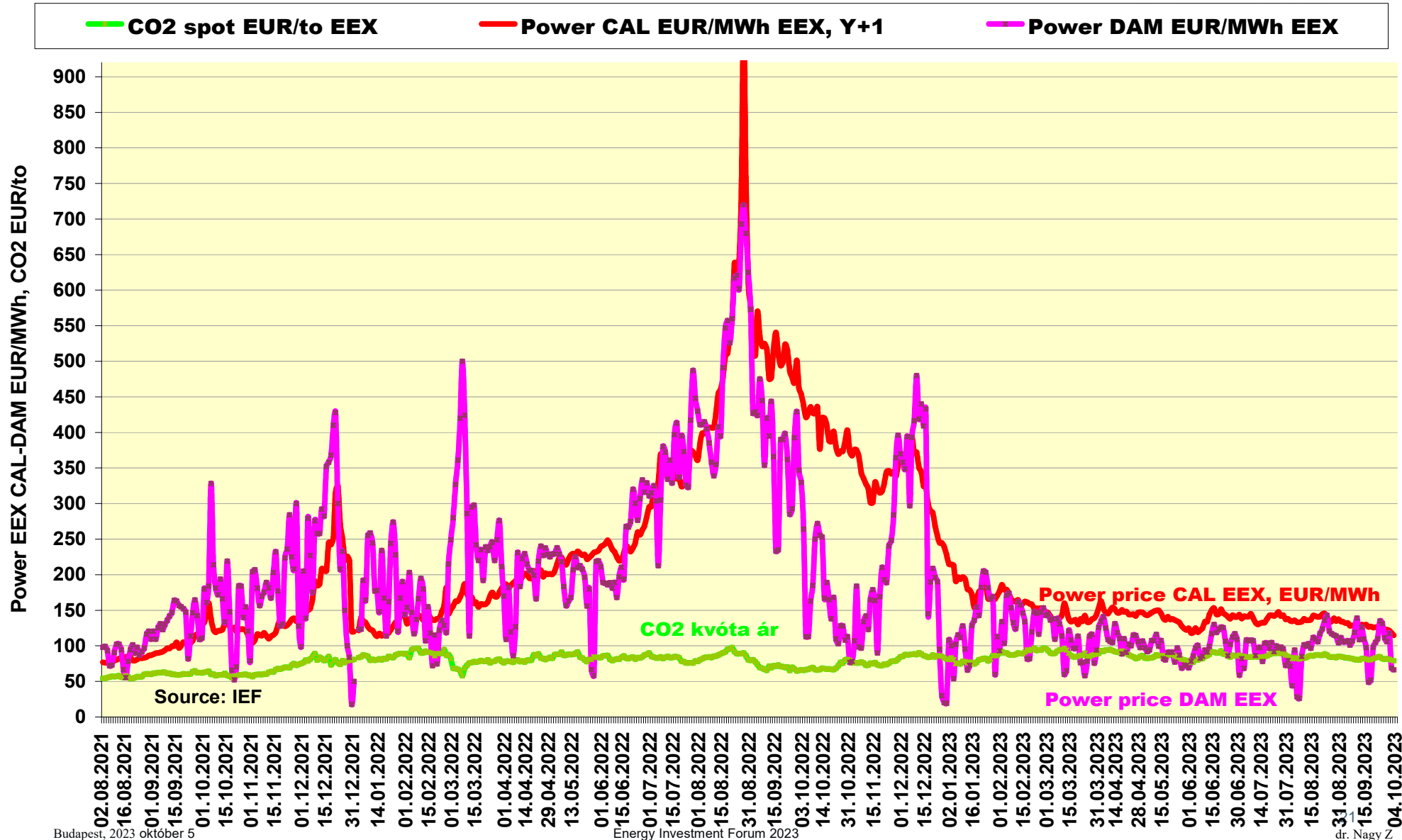
Földgáz rövid-, közép- és éves termékárai a holland földgáz tőzsdén (TTF)

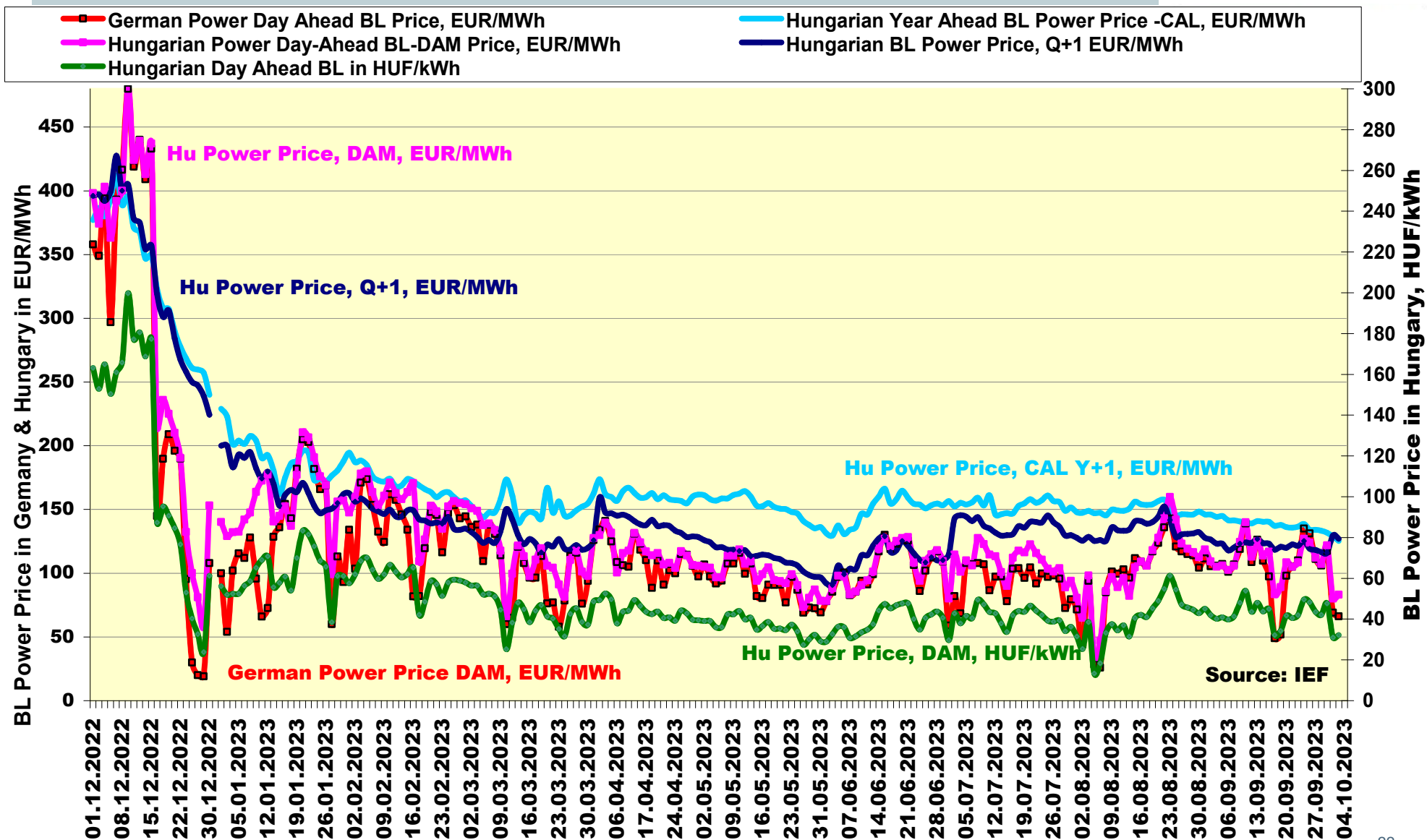
Földgáz rövid-, közép- és DAM termékárai a holland földgáz tőzsdén (TTF) és a CEEGEX-en

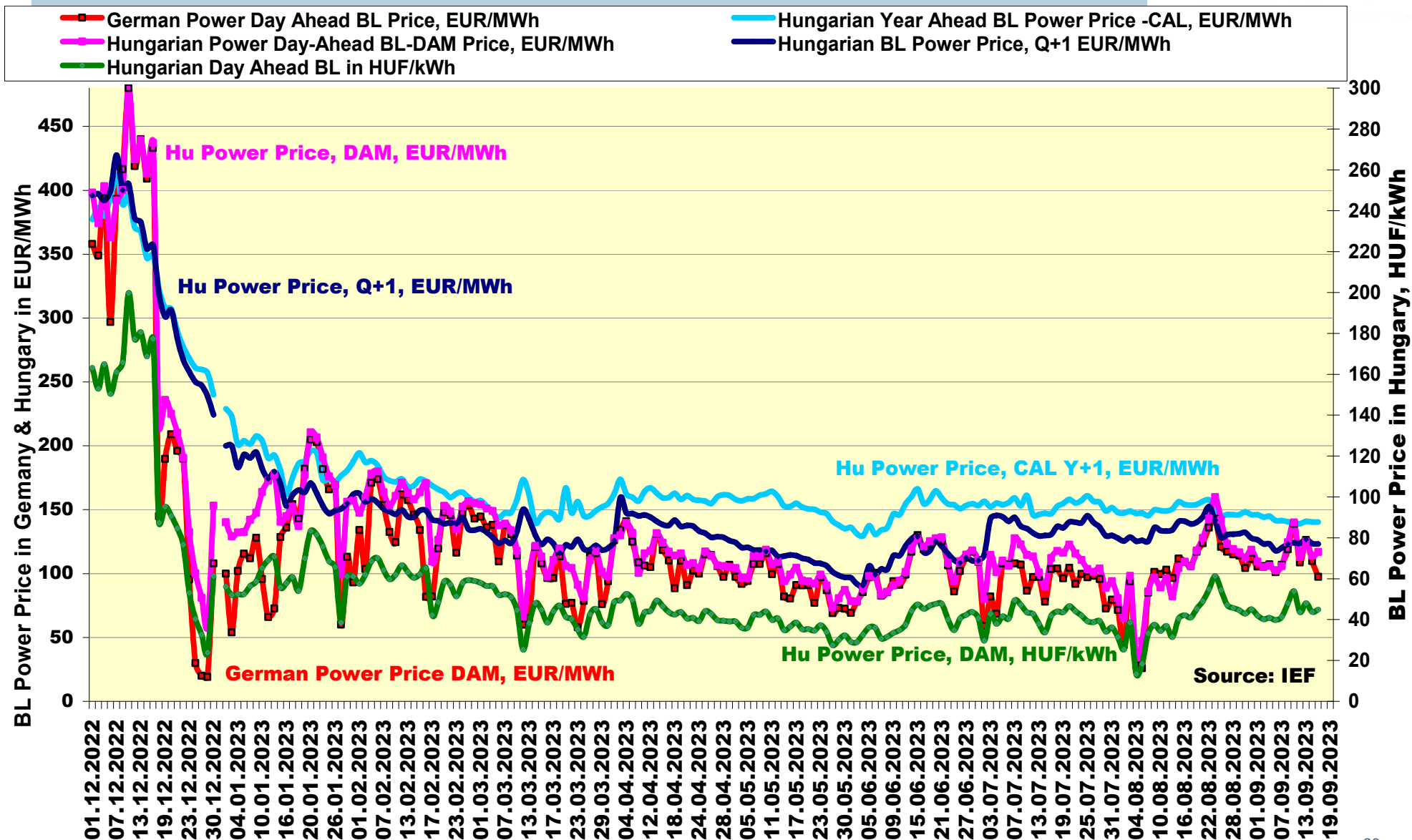
Villamos energia (Power EEX CAL DAM) és CO2 árak 2021-2023 március

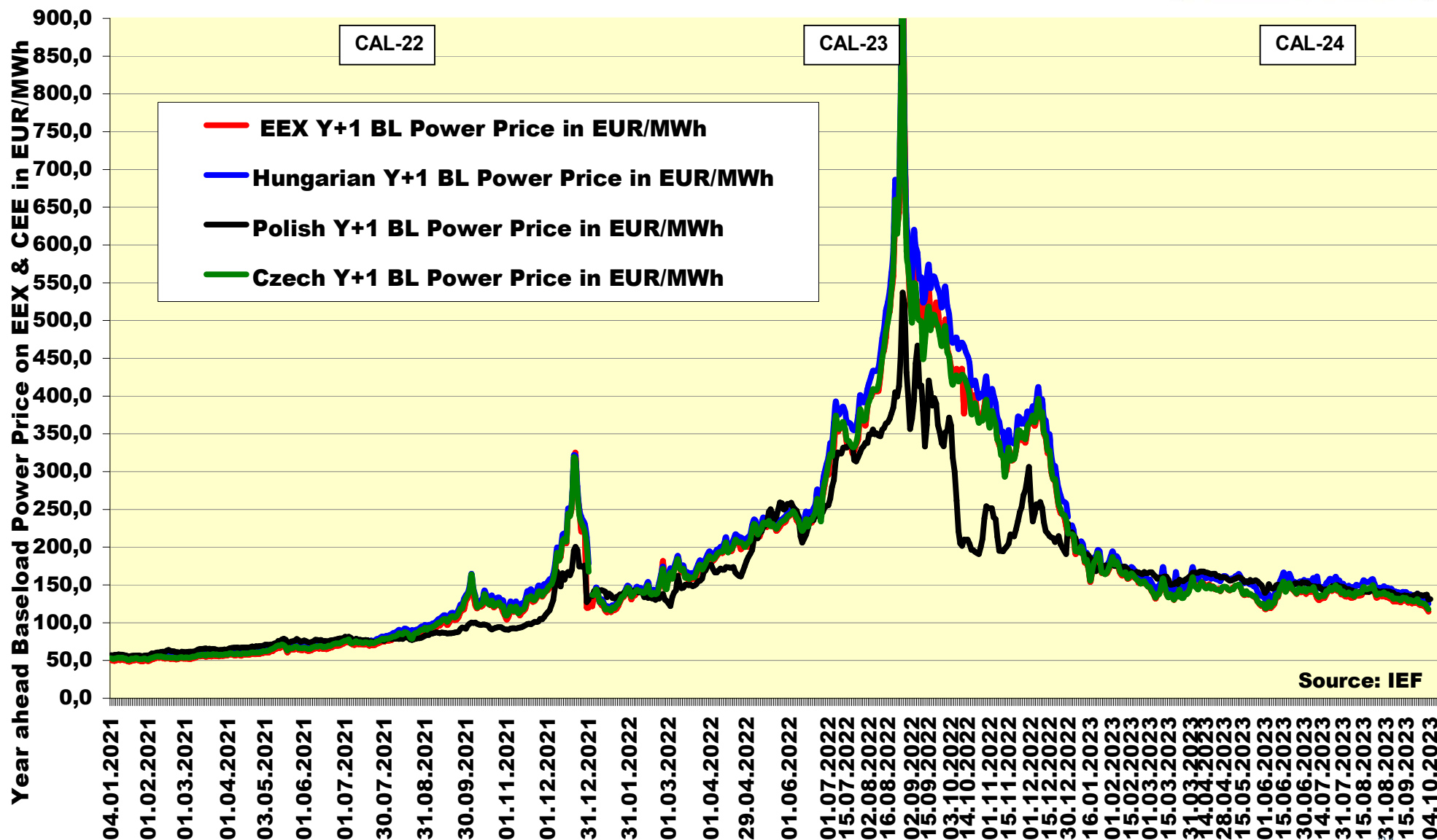
Villamos energia rövid-, közép- és éves termékárai hazánkban és a német tőzsdén

Villamos energia rövid-, közép- és éves termékárai hazánkban és a német tőzsdén

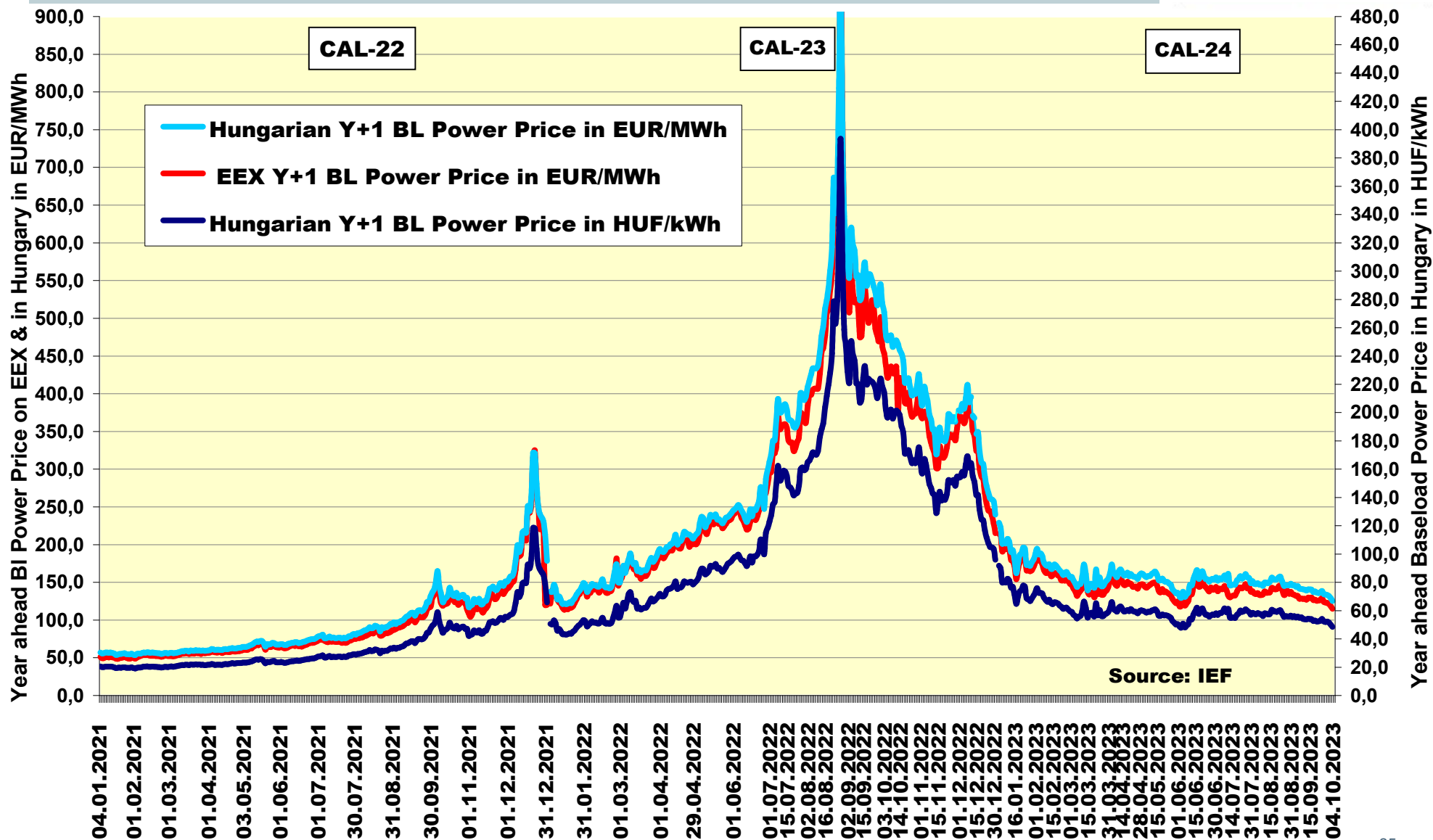

Éves zsinór energiaár változása 2022–2023 között az EEX-en és a lengyel, cseh és magyar piacon

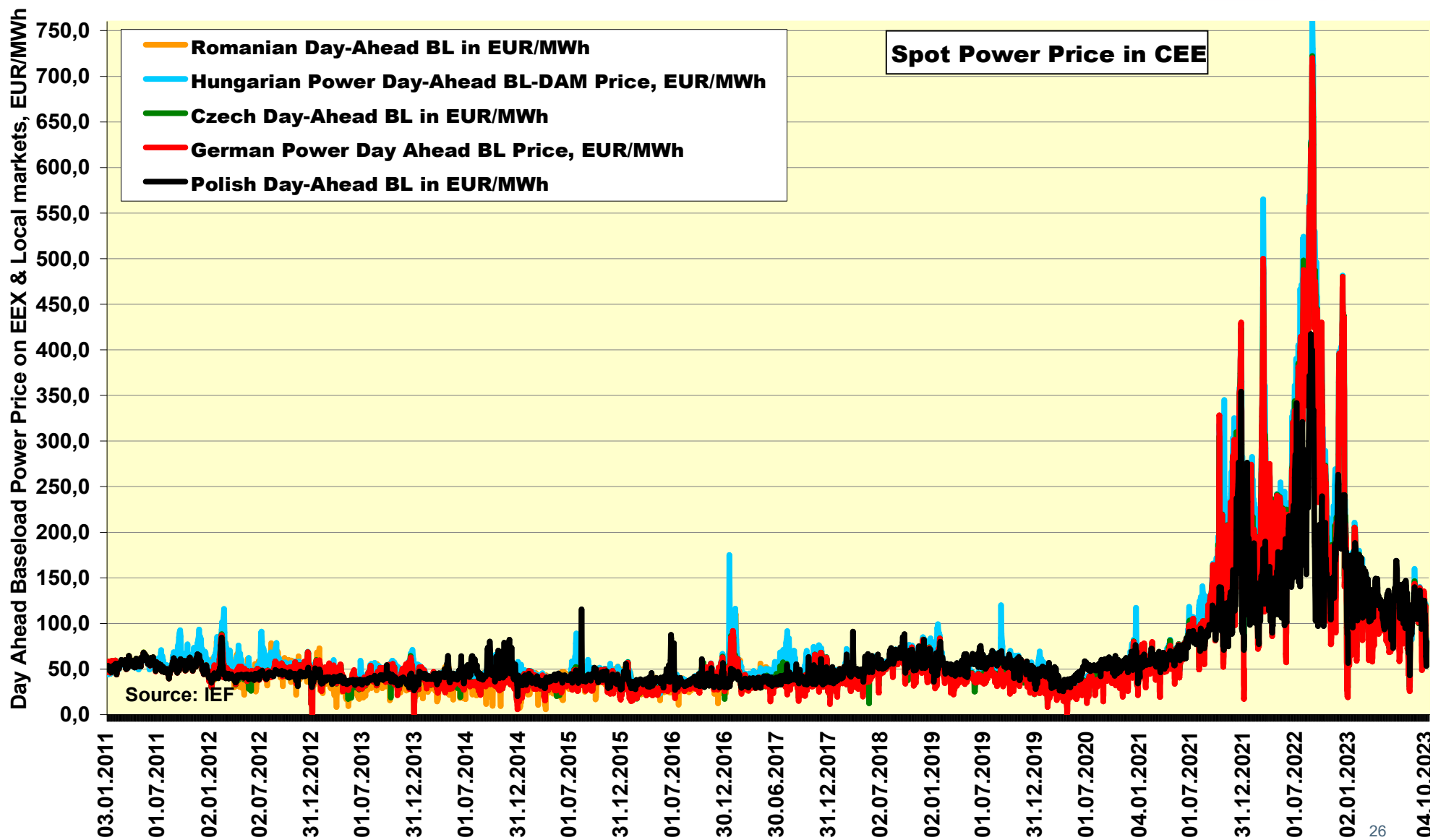

Éves zsinór energiaár változása 2022–2023 között az EEX-en és a magyar piacon

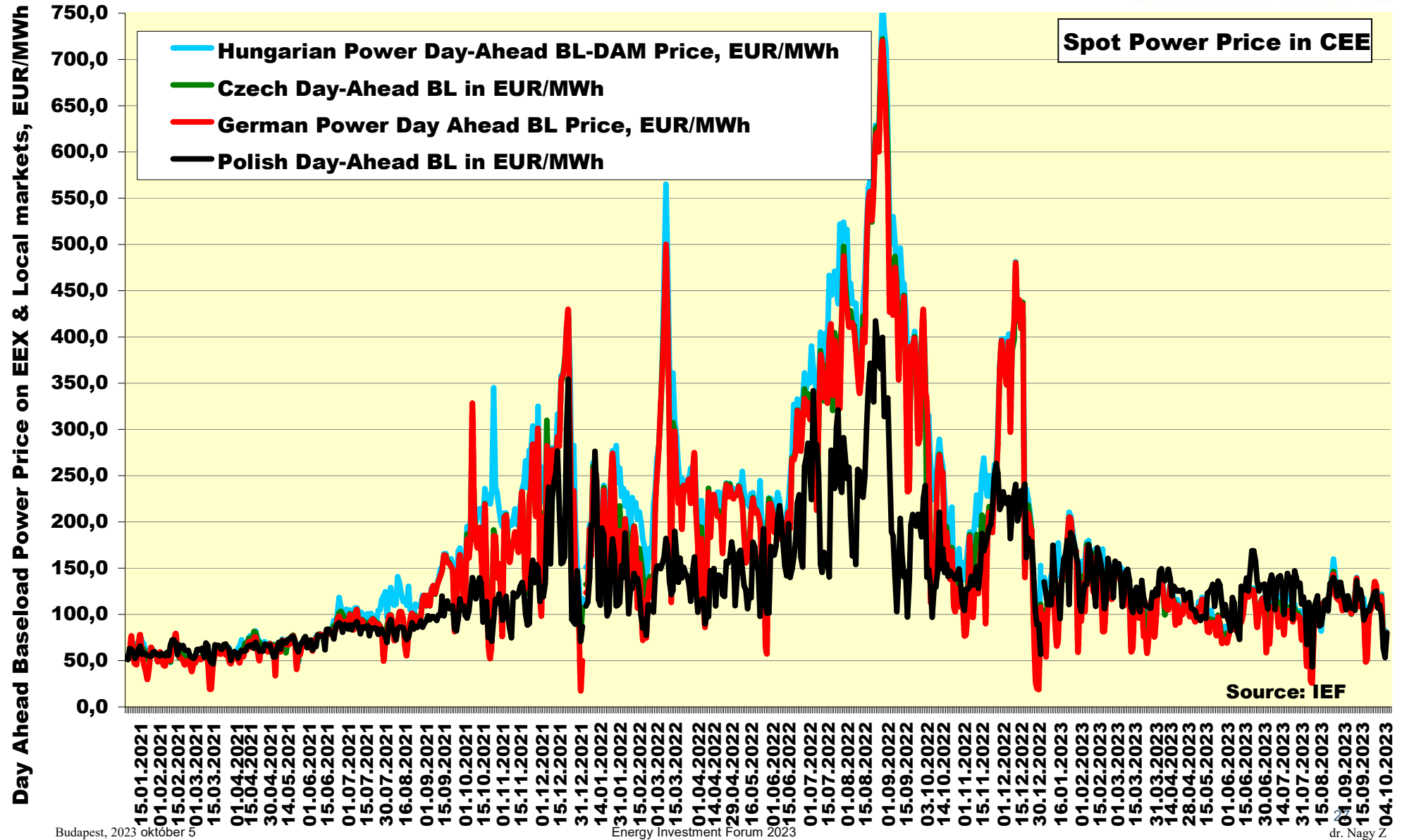

Source: IEF

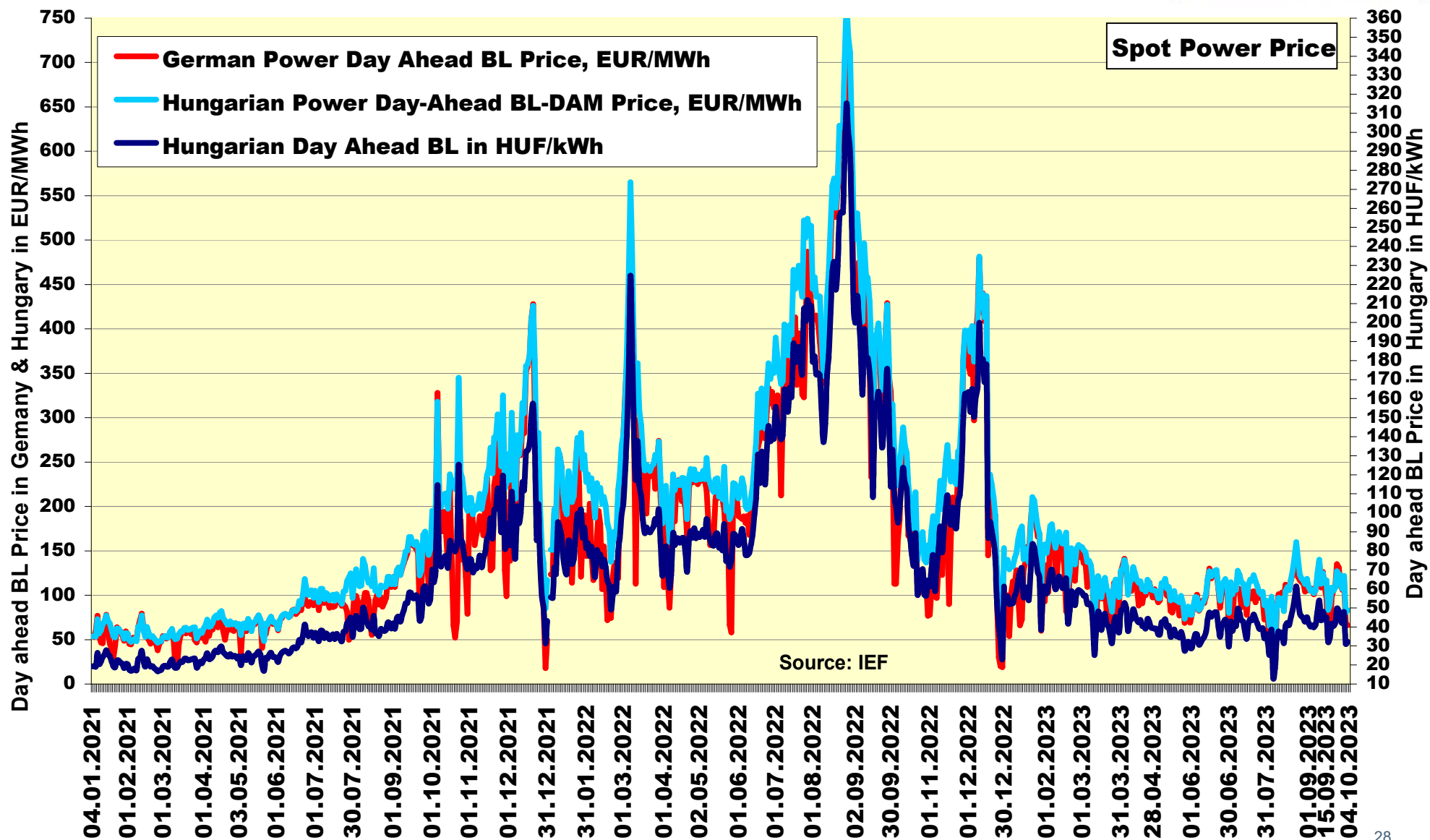
Következő napi zsinór energiaár változása 2011–2023 között az EEX-en és a lengyel, cseh és magyar piacon

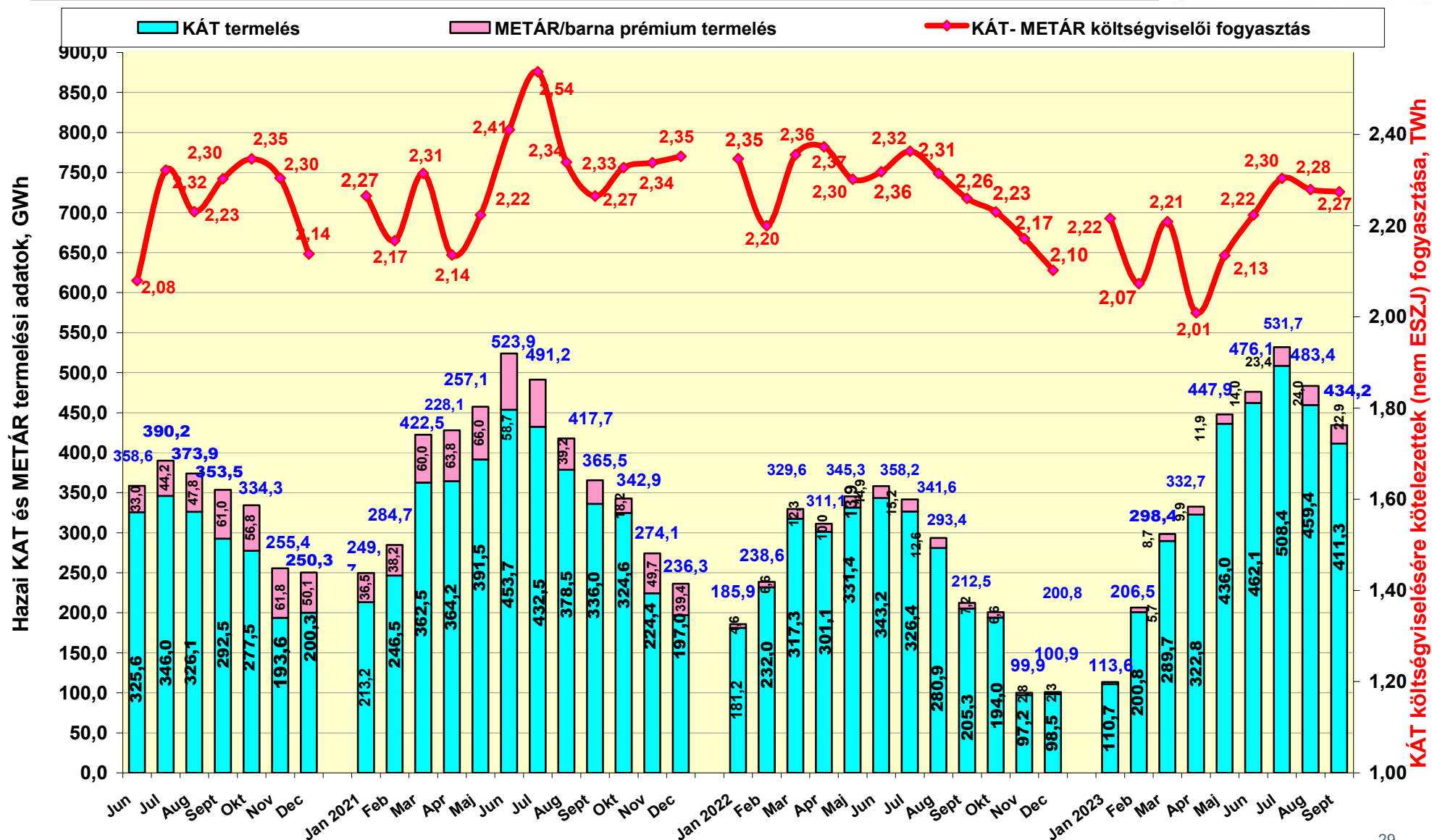
Következő napi zsinór energiaár változása 2021–2023 között az EEX-en és a lengyel, cseh és magyar piacon

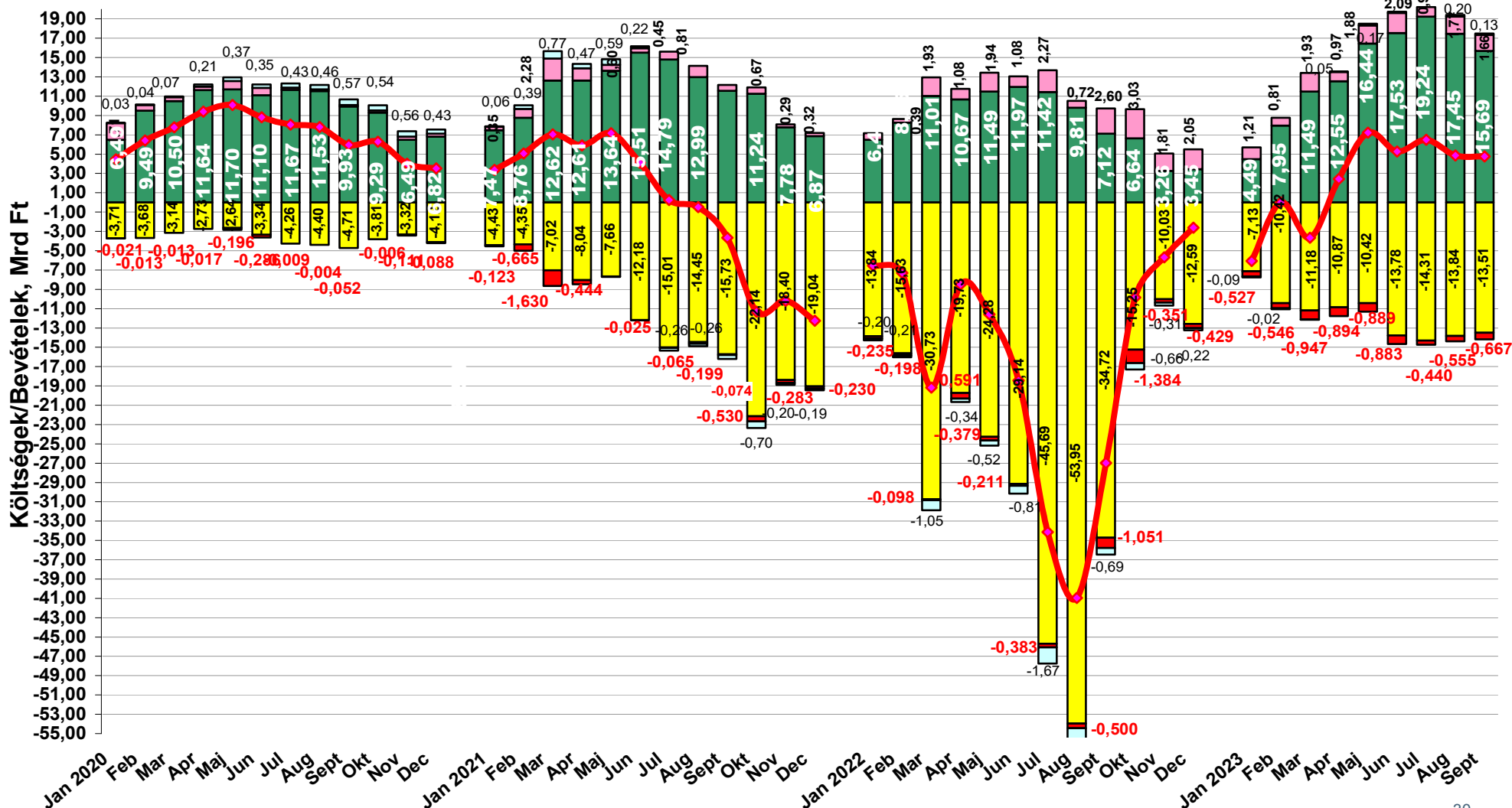
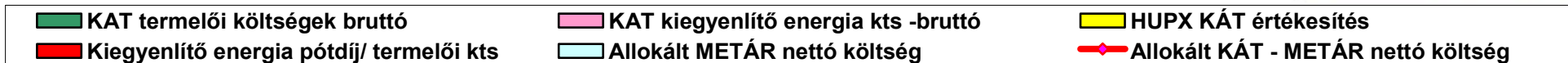
Következő napi zsinór energiaár változása 2021–2022 között az EEX-en és magyar piacon

KÁT & METÁR megújuló termelés és a költségviselők energiafogyasztása hazánkban 2020-2023-ban

A KÁT-METÁR mérlegkör költség és bevétel egyenlege

KÁT mérlegkör kiegyenlítő energia ára és költségei 2020-2023-ban

